

Suuri valiokunta

Valtioneuvoston selvitys: Komission paremman sääntelyn paketti

Valtioneuvoston selvitys EU-lainsäädännön ja lainsäädäntöehdotusten arvioinnista Suomen kannalta

Valtioneuvostolle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selvitys: Komission paremman sääntelyn paketti (E 23/2015 vp): Asia saapui eduskuntaan 17.6.2015. Suuri valiokunta lähetti asian mahdollisia toimenpiteitä varten perustuslakivaliokuntaan, hallintovaliokuntaan ja talousvaliokuntaan.

Valtioneuvoston selvitys EU-lainsäädännön ja lainsäädäntöehdotusten arvioinnista Suomen kannalta (E 113/2013 vp): Jatkokirjelmä EJ 20/2015 vp — E 113/2013 vp saapui 9.10.2015 eduskuntaan. Suuri valiokunta lähetti asian mahdollisia toimenpiteitä varten perustuslakivaliokuntaan, ulkoasiainvaliokuntaan, valtiovarainvaliokuntaan, tarkastusvaliokuntaan, hallintovaliokuntaan, lakivaliokuntaan, liikenne- ja viestintävaliokuntaan, maa- ja metsätalousvaliokuntaan, puolustusvaliokuntaan, sivistysvaliokuntaan, sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, talousvaliokuntaan, tulevaisuusvaliokuntaan, työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan ja ympäristövaliokuntaan.

Suuri valiokunta päätti yhdistää asioiden E 23/2015 vp ja EJ 20/2015 vp — E 113/2013 vp käsittelyn.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- johtava tuloksellisuustarkastaja Anna Hyvärinen, valtiontalouden tarkastusvirasto
- lainsäädäntöneuvos Heidi Kaila, valtioneuvoston kanslia
- EU-erityisasiantuntija Henrik Ruso, valtioneuvoston kanslia
- professori (emeritus) Jyrki Tala

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- valtiovarainministeriö
- maa- ja metsätalousministeriö
- liikenne- ja viestintäministeriö

Valiokunnan lausunto SuVL 3/2015 vp

- työ- ja elinkeinoministeriö
- sosiaali- ja terveysministeriö
- ympäristöministeriö
- Pirkanmaan liitto
- Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Suomen Kuntaliitto
- Akava ry
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Suomen Yrittäjät ry
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

Viitetiedot

Maa- ja metsätalousvaliokunta on asiassa EJ 20/2015 vp — E 113/2013 vp hyväksynyt seuraavan valiokunnan kannanoton: Valiokunta yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan ja korostaa, että EU:n maataloutta koskevaa sääntelyä on nopealla aikataululla kehitettävä tarkoituksenmukaisempaan, toimivampaan ja yksinkertaisempaan suuntaan. Suomen tulee toimia tässä asiassa edelleen aktiivisena aloitteentekijänä ja pyrkiä vaikuttamaan myös komission työsuunnitelmaan tältä osin. Valiokunta viittaa asiasta aiemmin antamaansa lausuntoon (MmVL 12/2014 vp) ja uudistaa kaikilta osin lausunnossaan esittämänsä ja kiirehtii toimenpiteitä muutosten aikaansaamiseksi. Valiokunta on myös laajassa lausunnossaan valtioneuvoston selonteosta EU-politiikasta 2013 ja valtioneuvoston selvityksestä EU-lainsäädännön ja lainsäädäntöehdotusten arvioinnista Suomen kannalta (MmVL 30/2013 vp — VNS 6/2013 vp, E 113/2013 vp) tuonut esiin lukuisia sääntelyä koskevia erityiskysymyksiä, joihin on saatava muutoksia. Valiokunta pitää täysin välttämättömänä, että EU:n maatalouspolitiikan liiallista hallinnollista taakkaa kevennetään välittömästi. Erityisesti maataloustukiin liittyvän valvonnan yksityiskohdissa on paljon sellaista sääntelyä, joka on erittäin ongelmallista erityisesti toiminnanharjoittajan oikeusturvan kannalta ja jonka aiheuttama byrokratia on suhteetonta saavutettuun etuun nähden.

Muilta osin erikoisvaliokunnat ovat ilmoittaneet suurelle valiokunnalle, että ne eivät ryhdy toimenpiteisiin asioiden johdosta.

Jaostovalmistelu

Suuren valiokunnan lausuntoa yhdistetyissä asioissa E 23/2015 vp ja EJ 20/2015 vp — E 113/2013 vp on valmisteltu suuren valiokunnan työjaostossa.

VALTIONEUVOSTON SELVITYKSET

Komission ehdottamat paremman sääntelyn toimenpiteet

Komission paremman sääntelyn agendan tarkoituksena on, että EU:n politiikkatoimien ja lainsäädännön tavoitteet saavutetaan kustannustehokkain toimenpitein, jotka perustuvat näyttöön, ovat hyvin suunniteltuja ja joista on konkreettista ja pysyvää hyötyä kansalaisille ja yrityksille. Uuden lähestymistavan mukaisesti komissio keskittyy aikaisempaa selvästi vähäisempään määrään uusia säädöshankkeita, lisää lainsäädäntötoiminnan avoimuutta ja läpinäkyvyyttä, parantaa säädösten vaikutusarviointien laatua ja kartoittaa EU-lainsäädännön uudistamis- ja purkutarpeita.¹

Komissio pyrkii ottamaan entistä paremmin huomioon konkreettisen näytön kaikkien säädösehdotusten perustana läpi politiikka- ja lainsäädäntösyklin. Komission esittämät paremman sääntelyn toimenpiteet sisältävät laajan ohjeistuksen vaikutusarviointien toteuttamisesta. Keskeisiä painotuksia ovat pk-yritysvaikutukset (ns. pienet ensin -periaatteen soveltaminen) ja sääntelyn toimivuuden arviointi digitaalisessa toimintaympäristössä. Komission vaikutustenarviointilautakunnan nimi muutetaan sääntelyntarkastelulautakunnaksi, ja sen tehtävät laajenevat kattamaan uusia ehdotuksia koskevien vaikutusarviointien laadunvarmistuksen lisäksi myös voimassa olevan lainsäädännön toimivuustarkastukset ja arvioinnit. Lautakunnan jäsenet saavat myös entistä riippumattomamman aseman. Paremman sääntelyn toimenpiteillä komissio pyrkii avaamaan EU:n politiikan valmisteluprosessia ja helpottamaan sekä palautteen antamista että julkista valvontaa. Samanaikaisesti sääntelyn toimivuutta ja tuloksellisuutta koskevan komission REFIT-ohjelman kärki kohdistetaan niihin säädöksiin, jotka aiheuttavat eniten tehottomuutta ja turhaa byrokratiaa.

Ehdotus toimielinten väliseksi sopimukseksi muodostaa osan paremman sääntelyn pakettia. Tämä sopimus pyritään saamaan valmiiksi vuoden 2015 loppuun mennessä.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto toteaa, että sen EU-vaikuttamisen yhtenä painopisteenä on nykyistä vähäisempi, parempi ja kevyempi sääntely. Vaikka EU-lainsäädäntöä tarvitaan yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi, EU-sääntelyn tavoitteet tulee saavuttaa mahdollisimman tehokkaasti ja lisätaakkaa aiheuttamatta. Toimiva sääntely toteuttaa sille asetetut tavoitteet tehokkaasti aiheuttamatta tavoitteen kannalta suhteettomia välittömiä tai välillisiä sivuvaikutuksia. Toimiva sääntely kunnioittaa toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatetta, ei aiheuta turhaa hallinnollista taakkaa, huomioi digitalisaation sekä jäsenmaiden erityisolot ja lähtötasot ja muodostaa koherentin kokonaisuuden ilman päällekkäisyyksiä ja ristiriitaisuuksia.

Valtioneuvosto katsoo, että EU:n toimielimillä ja jäsenvaltioilla on yhteinen vastuu paremmasta sääntelystä. Sääntelyn vaikutuksia, tarpeellisuutta ja hyväksyttävyyttä tulee arvioida kaikissa vaiheissa säädöksen suunnittelusta sen täytäntöönpano- ja soveltamisvaiheisiin. Pääministerin

¹ Komission tiedonanto paremmasta sääntelystä "EU-agenda: paremmalla sääntelyllä parempiin tuloksiin," COM(2015) 215.

Valiokunnan lausunto SuVL 3/2015 vp

24.6.2015 antaman ilmoituksen mukaan hallitus arvioi kaikkea EU-sääntelyä talouskasvun, kilpailukyvyn ja työllisyyden näkökulmasta. EU-sääntelyn kansallisessa toimeenpanossa Suomi ei lisää kilpailukykyä haittaavaa taakkaa. Kilpailukykyä ja työllisyyttä turvaavia EU-sääntelyn mahdollistamia joustoja tulee myös hyödyntää täysimääräisesti.

Valtioneuvosto toteaa, että sääntelyn toimivuuden parantaminen edellyttää sitoutumista hyvään lainvalmistelu- ja soveltamiskulttuuriin sekä asianmukaisia resursseja. Korkealaatuiset vaikutusarvioinnit ovat keskeisessä asemassa sääntelyn toimivuuden parantamisessa. EU-sääntelyn yhteisvaikutuksia tulee arvioida systemaattisemmin sekä yksittäisten sektorien sisällä että eri sektoreiden välillä.

Valtioneuvosto tukee komission toimia parantaa vaikutusarviointien laatua. Valmiuksia toteuttaa vaikutusarviointeja tulee lisätä myös neuvostossa. Lisäksi Suomen tulee kansallisesti vahvistaa kykyään arvioida EU-sääntelyn taloudellista merkitystä ja oikeudellisia ulottuvuuksia. Myös valmiuksia antaa komissiolle jälkikäteen palautetta lainsäädännön toimivuudesta on vahvistettava. Samalla on varmistettava sidosryhmien mahdollisuudet osallistua prosessiin sen kaikissa vaiheissa.

Valtioneuvosto tukee sääntelyn toimivuutta ja tuloksellisuutta koskevan REFIT-ohjelman kunnianhimoista jatkamista ja katsoo, että myös määrällisiä sääntelyn vähentämistä koskevia tavoitteita tulisi ottaa käyttöön. Valtioneuvosto katsoo, että ongelmallisen EU-sääntelyn purkaminen on jatkuva prosessi. Esitellessään EU-sääntelyn toimivuutta koskevia kartoitustyönsä tuloksia valtioneuvosto toteaa, että sääntelyn toimivuuden näkökulmasta ongelmalliseksi koettua EU-sääntelyä näyttäisi olevan vähän suhteessa EU-säädösten kokonaismäärään. Valtioneuvoston kanslian kokoama listaus kartoitustyön tuloksista on liitetty valtioneuvoston selvityksen EJ 20/2015 vp — E 113/2013 vp liitteeksi.

Toimielinten välisen sopimuksen osalta valtioneuvosto katsoo, että sopimuksen tulee olla johdonmukainen, ymmärrettävä, selkeä ja riittävän konkreettinen. Sopimus tulee rajoittaa Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission välisessä yhteistyössä sovellettaviin periaatteisiin ja menettelytapoihin. Muut toimielinten välisiä suhteita koskevat kysymykset sekä toimielinten sisäisiä menettelyjä koskevat säännökset eivät kuulu sopimukseen. On myös varmistettava, ettei EU:n toimielinten välistä tasapainoa ja kullekin toimielimelle kuuluvia toimivaltuuksia loukata. Muun muassa ehdotukset, jotka tarjoaisivat Euroopan parlamentille mahdollisuuden puuttua neuvoston ja jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluviin kysymyksiin, on syytä torjua. Valtioneuvosto katsoo lisäksi, että uuden sopimuksen tulisi olla toimielinten osalta pääsääntöisesti oikeudellisesti velvoittava. Jäsenvaltioihin ei sen sijaan ole mahdollista kohdistaa oikeudellisia velvoitteita.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

Valiokunnan lausunto SuVL 3/2015 vp

Suuri valiokunta ottaa tässä lausunnossa kantaa valtioneuvoston selvityksissä E 23/2015 vp² ja EJ 20/2015 vp — E 113/2015 vp³ esitettyihin linjauksiin paremman sääntelyn periaatteista ja Suomen asemoitumisesta tässä keskustelussa.

Suuri valiokunta ei käsittele lausunnossaan yksityiskohtaisesti komission ehdotusta toimielinten väliseksi sopimukseksi, vaikka se pitääkin sopimusta yhtenä osana paremman sääntelyn toimien kokonaisuutta. Valiokunta pitää valtioneuvoston sopimuksen osalta esittämiä kantoja perusteltuina ja antaa tukensa valtioneuvoston toimintalinjalle siitä, että sopimus ei saa loukata toimielinten välistä tasapainoa ja sen tulee kunnioittaa toimielinten toimivaltarajoja.

Paremman sääntelyn EU-tason ja kansalliset toimenpiteet

Suuri valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan EU-säädösten toimivuuden, vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden parantamisesta ja hallinnollisen taakan vähentämisestä.

Suuri valiokunta toteaa, että valtioneuvoston tavoite tehokkaasta ja johdonmukaisesta, mutta samalla nykyistä kevyemmästä ja yksinkertaisemmasta, suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatetta kunnioittavasta ja teknologisen kehityksen huomioivasta EU-sääntelystä vastaa niitä EU-toimivaltojen käyttöä koskevia tarkoituksenmukaisuuden ja oikeasuhtaisuuden vaatimuksia, joita suuri valiokunta asetti EU-politiikkaa koskeneessa mietinnössään SuVM 1/2014 vp — VNS 6/2013 vp.⁴

Suuri valiokunta uudistaa mietinnössä SuVM 1/2014 vp — VNS 6/2013 vp esittämänsä arvion siitä, että EU-säädösten on oltava selkeitä, toimivia ja täytäntöönpanokelpoisia. Parhaimmillaan EU-tason sääntely takaa yhtenäisen toimintaympäristön ja tasapuoliset toimintaolosuhteet toiminnanharjoittajille, viranomaisille ja muille tahoille 28 erillisen ja eri sisältöisen lainsäädännön sijaan. Kun sääntely katsotaan aiheelliseksi, myös täytäntöönpanon tehokkuuteen, seuraamuksiin ja valvontaan on kiinnitettävä riittävää huomiota.

Suuri valiokunta painottaa, että EU-sääntelyn kansallinen täytäntöönpano on toteutettava osana kansallista lainvalmistelua tavalla, joka on kansalaisille ja yrityksille mahdollisimman selkeää ja ymmärrettävää. EU-säädösten täytäntöönpanokelpoisuutta on myös arvioitava koko EU-tason neuvotteluprosessin ajan. Kyse on mahdollisten siirtymäaikojen, kansallisten erityispiirteiden huomioimisen ja joustovaran lisäksi myös sen varmistamisesta, että säädös yhdessä kansallisen lainsäädännön kanssa voi muodostaa Suomen oikeusjärjestyksessä yhtenäisen kokonaisuuden ja on mahdollisimman yhdenmukainen kansallisten oikeusperiaatteiden ja normien kanssa. Neuvotteluprosessissa on kiinnitettävä huomiota myös säädösinstrumentin valintaan ja muotoon. Valiokunta uudistaa mietinnössään SuVM 1/2014 vp — VNS 6/2013 vp esittämänsä arvion siitä, että säädösinstrumentin valinnassa lähtökohtana tulisi olla se, että EU-tasoa käytetään integraatiota koskevien yleisten periaatteiden asettamisessa, mutta mahdollisimman monet toteutuksen yksityiskohdat ratkaistaan kansallisten, alueellisten tai paikallisten tarpeiden mukaan.⁵

2 Valtioneuvoston E-selvitys komission paremman sääntelyn paketista.

3 Valtioneuvoston E-jatkokirje EU-lainsäädännön ja -lainsäädäntöehdotusten arvioinnista Suomen kan-
nalta.

4 SuVM 1/2014 vp - VNS 6/2013 vp, s. s. 10/I-11/I.

5 SuVM 1/2014 vp - VNS 6/2013 vp, s. 14/I - 15/I.

Valiokunnan lausunto SuVL 3/2015 vp

Suuri valiokunta toteaa, että EU-sääntelyn laadulla on suora vaikutus kilpailukykyyn ja kasvuun ja valtioneuvoston linjaus siitä, että EU-sääntelyä tulee arvioida talouskasvun, kilpailukykyyn ja työllisyyden näkökulmasta, on näin ollen perusteltu. Valiokunta toteaa, että laadukas, ennakoitava, sisäisesti johdonmukainen EU-lainsäädäntö on edellytys kestäväälle kasvulle ja kilpailukykyylle, ja näille periaatteille rakentuva lainsäädäntö tukee kaikkien EU:n perussopimuksissa asetettujen tavoitteiden toteutumista. Valiokunta painottaa samalla komission tavoin, että paremman sääntelyn agendassa on kyse toimintatapojen kehittamisestä ja uudistamisesta tarkoituksenmukaisuuden ja oikeasuhtaisuuden periaatteiden pohjalta. Tarkoituksena ei sen sijaan ole minkään EU:n politiikanalan painoarvon vähentäminen tai suosiminen toisten kustannuksella taikka EU:n perussopimuksessa määriteltyjen arvojen, kuten sosiaalisen suojelun, kestävä kehityksen, ympäristönsuojelun, kuluttajansuojan tai perusoikeuksien, kyseenalaistaminen.⁶

Suuri valiokunta pitää tärkeänä säännösten välisten suhteiden selkeyttämistä ja päällekkäisten tai ristiriitaisten säädösten sekä turhan hallinnollisen taakan purkamista ja minimoimista. Tavoitteeksi on asetettava sekä yksittäisistä säädöksistä että säädöskokonaisuuksista aiheutuvien kasautuvien kustannusten arvioiminen ja niiden hillitseminen ja alentaminen. Valiokunta pitää sääntelyn toimivuutta ja tuloksellisuutta arvioivaa REFIT-hanketta tärkeänä osana tätä kokonaisuutta.

Suuri valiokunta toteaa, että valittujen lainsäädäntöinstrumenttien ollessa asianmukaisia ja lainsäädännön laadun ollessa hyvää tämä lisää luottamusta EU-toimielinten toimintaan ja tarjoaa vakaat toimintaedellytykset pitkäjänteiselle taloudelliselle ja muulle toiminnalle. Esimerkiksi Cleantech-sektorin toiminnalle ja kehittämiselle EU:n ympäristösäädöksillä on osoittautunut olevan suuri myönteinen merkitys, mikä on luonut toiminnan laajentamisen edellytyksiä myös kasvuyrityksille. Suuren valiokunnan asiantuntijakuulemisissa EU:n rahoitusmarkkinalainsäädäntöä on puolestaan esitetty yhtenä esimerkkinä säädöskentästä, jonka mahdollista ylisääntelyä ja kasautuvia vaatimuksia tulisi nykyistä paremmin kartoittaa. Vastaavasti EU:n kuluttajansuojalainsäädäntöä on arvosteltu kokonaisnäkemyksen puutteesta, mikä on johtanut toisaalta päällekkäisyyksiin ja toisaalta aukkoihin kuluttajansuojassa sekä pirstaleisiin, sektorikohtaisiin erityisratkaisuihin, jotka kohtelevat eri toimialojen yrityksiä ja kuluttaja-asiakkaita epätasapuolisesti. Yhteisen maatalouspolitiikan säädösten osalta kehittämiskohteiksi esitettiin erityisesti viljelijöitä ja maataloushallintoa kuormittavan hallinnollisen taakan purkamista maatalousuudistuksen uusissa vaatimuksissa ja maataloustukien valvontasäädöksissä. Erityisesti maataloustukiin liittyvän valvonnan yksityiskohdissa on paljon sellaista sääntelyä, joka on ongelmallista toiminnanharjoittajan oikeusturvan kannalta ja jonka aiheuttama byrokratia on suhteetonta saavutettuun etuun nähden. Valiokunta yhtyykin maa- ja metsätalousvaliokunnan näkemykseen siitä, että EU:n maataloutta koskevaa sääntelyä on nopealla aikataululla kehitettävä tarkoituksenmukaisempaan, toimivampaan ja yksinkertaisempaan suuntaan. Valiokunta arvioi lisäksi, ettei maataloutta koskevan lainsäädännön valmistelu- ja vaikutusarviointiprosesseissa ole riittävästi kiinnitetty huomiota säännösten selkeyteen ja toimivuuteen ja tästä syystä niiden soveltaminen käytännön tilanteissa on osoittautunut ongelmalliseksi ja tulkinnanvaraiseksi.

Suuri valiokunta pitää asianmukaisesti ja objektiivisesti suoritettuja vaikutusarviointeja olennaisena osana paremman EU-sääntelyn kokonaisuutta ja arvioi, että komission esittämät toimet vai-

⁶ Komission tiedonanto paremmasta sääntelystä "EU-agenda: paremmalla sääntelyllä parempiin tuloksiin", COM(2015) 215, s. 3.

Valiokunnan lausunto SuVL 3/2015 vp

kutuserviointien laadunvarmistuksen parantamiseksi ovat askeleita oikeaan suuntaan. Valiokunta muistuttaa, että komission vaikutuserviointeja on arvosteltu mm. siitä, ettei niissä ole kattavasti ja tasapuolisesti arvioitu eri sääntelyvaihtoehtojen etuja ja haittoja, EU:n eri politiikkalohkojen sääntelyn kerrannaisvaikutuksia, yksittäisten säädösten maakohtaisia vaikutuksia tai otettu huomioon jäsenvaltioiden erityispiirteitä. Myös jäsenvaltioiden erilaiset lähtötasot tulisi ottaa nykyistä paremmin huomioon säädösvalmistelussa. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että Suomessa kehitetään ja tehostetaan EU-säädöshankkeiden vaikutuserviointeja kansallisella tasolla ja vieään niiden tuloksia EU-toimielinten tietoon EU-tason vaikutuserviointien ja muun säädösvalmistelun tueksi. Samanaikaisesti on huolehdittava siitä, että EU-säädösten valmisteluprosessi EU-tasolla ja kansallisesti on läpinäkyvää, avointa, kattavaa ja tasapuolista. Valiokunta toteaa, että vaikutuservioinnit ja niiden laadunvarmistus ovat olennainen osa tätä prosessia. Tämän vuoksi on tärkeää varmistaa, ettei niistä muodostu EU-tasolle ominaisia pakollisia, mutta sisältöltään mekaanisia prosesseja, jotka hidastavat lainsäädännön valmistelua, mutta eivät tuota sille tarvittavaa päätöksentekoa tukevaa asiasisällöllistä lisäarvoa.

Suuri valiokunta korostaa kansallisten parlamenttien, Euroopan parlamentin ja sidosryhmien, ml. alueet, vaikuttamismahdollisuuksien turvaamista osana parempaa sääntelyä. Valiokunta pitää perustuslain 96 ja 97 §:ssä säädettyä vaatimusta eduskunnan oikea-aikaisesta informoimisesta ja vaikutusmahdollisuuksien turvaamisesta olennaisena osana lainvalmistelun laatukriteereitä. Myös tasapuolinen sidosryhmien aktiivinen kuuleminen säädösvalmistelun varhaisessa vaiheessa edistää mahdollisten ongelmien ja vaikutusten tunnistamista riittävän aikaisin.

Suuri valiokunta painottaa, että EU-sääntelyn vaikutuksia, tarpeellisuutta ja toimivuutta on arvioitava kaikissa EU-säädösten elinkaaren vaiheissa säädösvalmistelusta päätöksentekoon ja niiden täytäntöönpanoon. Yhtä tärkeää on huolehtia voimassa olevan lainsäädännön laadusta ja toimivuudesta ja tarkkailla säädösten toimivuutta ja vaikutuksia, jotta mahdollisiin ongelmiin ja kehittämistarpeisiin voidaan reagoida riittävän nopeasti ja tehokkaasti.

Valtioneuvoston tapaan suuri valiokunta pitää tärkeänä, että määrällisiä sääntelyn vähentämistä koskevia tavoitteita tulisi ottaa käyttöön EU-lainsäädännön osalta. Valiokunta pitää perusteltuna myös komission paremman sääntelyn agendassa esittämää linjausta siitä, että se aikoo jatkossa keskittyä aikaisempaa vähäisempään määrään säädöshankkeita. Suuri valiokunta yhtyy samalla asiantuntijakuulemisissa esitettyyn arvioon siitä, että voimassa olevan lainsäädännön laadusta huolehtimisessa keskeisintä on sääntelystä aiheutuvien tarpeettomien tai kielteisten kokonaisvaikutusten ja kustannusten vähentäminen, ei säädösten määrän vähentäminen itsessään. Lainsäädännön ajantasaistaminen ja turhien kustannusten eliminointi ei myöskään saa tapahtua sääntelyllä suojattavien keskeisten intressien kustannuksella. Eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksia on arvioitava huolellisesti myös sääntelyä purettaessa ja sitä ajantasaistettaessa. Hyvän lainvalmistelun ja hyvän hallinnon periaatteiden tulee ohjata tätä prosessia. Voimassa olevan sääntelyn laadun parantaminen vaatii aina myös riittävät resurssit.

Valtioneuvoston kanslian toimittama kooste EU-sääntelyn toimivuudesta

Suuri valiokunta toteaa, että valtioneuvoston kanslian laatima kooste EU-sääntelyn toimivuudesta Suomessa vastaa osin sitä toimeksiantoa, jonka suuri valiokunta antoi mietinnössään SuVM 1/2014 vp — VNS 6/2013 vp. Mietinnössään valiokunta edellytti säädösten, säädöskokonaisuuksien

Valiokunnan lausunto SuVL 3/2015 vp

sien ja asiakokonaisuuksien läpikäymistä Suomessa ja pyysi valtioneuvostoa arvioimaan sitä, milloin ja millainen EU-tason toiminta on tarpeen, milloin sitä tulisi edelleen kehittää ja vastaa-vasti milloin sääntelystä tulisi pidättäytyä tai sitä purkaa. Valiokunta edellytti myös sen selvittä-mistä, onko EU-säädöksiin sisällytetty joustovara käytetty Suomessa asianmukaisesti. Valiokun-ta korosti lisäksi, että onnistuakseen lainsäädännön kartoitus on tehtävä tasapuolisesti kaikilla sääntelyn aloilla ja ettei esim. ympäristön-, terveyden-, kuluttajan- ja työsuojelun tasoa ole tar-koitus tässä yhteydessä heikentää.⁷ Valiokunta pitää näitä mietinnössä esitettyjä linjauksia EU-lainsäädännön kartoitustyön kattavuudesta ja tulokulmasta edelleen keskeisinä periaatteina.

Suuri valiokunta toteaa, ettei se ota yksityiskohtaisesti kantaa valtioneuvoston laatimaan kartoi-tukseen. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kartoitusta ei tule pitää ohjeellisenä tai tyhjën-tävänä luettelona Suomen kannalta toimimattomista tai muuten ongelmallisista säädöksistä tai säädöshankkeista. Valiokunta pitää koostetta esimerkinomaisena kansallisesta näkökulmasta laa-dittuna listauksena sellaisesta EU-lainsäädännöstä, jota tulisi tarkemmin arvioida sääntelyn kri-teereiden perusteella, eikä kartoitusta tule nähdä esimerkiksi harmaan talouden torjuntaa koske-van EU-lainsäädännön, lintudirektiivin, kemikaaliasetuksen tai energiatehokkuusdirektiivin pe-rusperiaatteiden kyseenalaistamisena. Myös valtioneuvosto täsmentää, ettei valtioneuvoston kanslian koosteeseen valikoimista säädöksistä tai säädöshankkeista esitetty välttämättä edusta lausunnon antaneiden tai EU-säädöksiä soveltavien viranomaisten ja muiden toimijoiden kantoja.

Yleisenä arvionaan suuri valiokunta katsoo, että olennaisimpana kartoituksesta tehtävänä johto-päätöksenä on pidettävä sitä, että Suomen kannalta ongelmallisia säädöksiä on varsin vähän. Kar-toituksesta voidaan myös päätellä, että mahdolliset ongelmat liittyvät pääosin säädöksiä yksiy-tiskohtiin, ei niiden hyväksyttävyyteen tai tarkoituksenmukaisuuteen kokonaisuudessaan. Va-liokunta pitää tehtyä kartoitusta hyödyllisenä harjoituksena, koska se antaa lisätietoa EU-säänte-lyyn liittyvistä yleisistä ja tapauskohtaisista laatuun ja toimivuuteen liittyvistä ongelmista. Kar-toituksesta saatuja kokemuksia tuleekin hyödyntää EU-tason ja kansallisen valmistelun kehittä-mistyössä.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Suuri valiokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 4.12.2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anne-Mari Virolainen kok

⁷ SuVM 1/2014 vp — VNS 6/2013 vp, s. 11/I — 11/II.

Valiokunnan lausunto SuVL 3/2015 vp

varapuheenjohtaja Anne Louhelainen ps
2. varapuheenjohtaja Tytti Tuppurainen sd
jäsen Sirkka-Liisa Anttila kesk
jäsen Paavo Arhinmäki vas
jäsen Sari Essayah kd
jäsen Anne Kalmari kesk
jäsen Johanna Karimäki vihr
jäsen Katri Kulmuni kesk
jäsen Jari Leppä kesk
jäsen Sanna Marin sd
jäsen Kai Mykkänen kok
jäsen Mika Niikko ps
jäsen Jaana Pelkonen kok
jäsen Mikko Savola kesk
jäsen Ville Tavio ps
jäsen Sampo Terho ps
jäsen Sinuhe Wallinheimo kok
varajäsen Pekka Haavisto vihr
varajäsen Ari Jalonen ps
varajäsen Jukka Kopra kok
varajäsen Riitta Myller sd
varajäsen Ilmari Nurminen sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Anna Sorto